העתידן דר' דוד פסיג מדווח מסיליקון וואדי

http://www.passig.com

מדד ה"גלובליזציה"

כולם מדברים על גלובליזציה, אבל אף אחד עדיין לא ניסה למדוד את ההיקף שלה. לאחרונה, ניסה המגאזין ForeignPolicy לנתח את הכוחות המורכבים המניעים את האינטגרציה של רעיונות, אנשים, וכלכלות עולמיות בכדי לנסח אינדקס המודד גלובליזציה ולהעריך נכוחה אלו ארצות נעשו יותר גלובליות, אלו מהן נהפכו לפחות שוויוניות, ואלו ליותר מושחתות. בחרתי לסכם עבורכם את הרעיון המרכזי של האינדקס החדש הזה ולמקם בו את מדינת ישראל. תתפלאו לשמוע שאנחנו ממוקמים בין 20 המדינות הגלובליות ביותר על פני תבל. הנה לכם עוד סיבה לגאווה!

הבעיה

הפיסיקאי הבריטי לורד קלווין פעם אמר: "כאשר אתה יכול למדוד את הדבר שאתה מדבר עליו ולהביע זאת במספרים, אתה בהחלט יודע משהו עליו אתה מדבר, אבל, כאשר אתה לא יכול למדוד את הדבר עליו אתה מדבר, כאשר אתה לא יכול לבטא את זה במספרים, הידע שלך הוא בלתי-מספק בעליל".

"בלתי-מספק" הוא הציון המשקף את הויכוח על גלובליזציה המתרחש בין כל כך הרבה חוגים ברחבי תבל. נראה כי כולם מסכימים שיש להגדיר "גלובליזציה" -- בין אם פוליטית, תרבותית, כלכלית, או סביבתית -- כרמה מוגברת של תלות הדדית במרחבי עשייה רבים. אבל מעט אנשים לקחו על עצמם את המשימה לנסות ולמדוד את הרמות הללו של התלות ההדדית. למשל, כיצד אנחנו קובעים את היקף היטמעותה של מדינה כלשהי בתוך הכלכלה הגלובלית? כיצד אנחנו מזהים אם הגלובליזציה שועטת קדימה או מקרטעת? וכיצד אנו יודעים עד כמה גלובלית הפכה להיות רשת האינטרנט?

מרכיבי המדד

לא ניתן לעשות כל הערכה משמעותית של השפעות הגלובליזציה על כולנו מבלי לכמת את ההיקף שלה. עם האתגר הזה מול עיניהם, נרתמו עורכי הדו-ירחון ForeignPolicy, להציע מדריך מקיף המתאר את הגלובליזציה ב-65 מהמדינות המפותחות והכלכלות החזקות בעולם (נכון להיום יש 192 מדינות בעולם).

הם בחנו את המרכיבים החשובים ביותר שהופכים מדינה לגלובלית בשיטת reverse engineering. הם מצאו, על בסיס ניתוח שיטתי של כל מדינה ומדינה שבדקו, כי מספר מדדים הם המעצבים את

זהותה הגלובלית של המדינה. הם טוענים כי כדי למדוד את רמת הגלובליזציה של כל מדינה ומדינה יש לכמת את המאפיינים הבאים:

1. רמת הקשר הבין אישי של אזרחי המדינה עם אנשים אחרים ממדינות שמעבר לגבולות הלאומיים. את רמת הקשר הזה ניתן למדוד על ידי שקלול נתוני הנסיעות לחו"ל, שיחות הטלפון הבין-לאומיות, כמו גם, התשלומים והעברות הכספים מעבר לגבול. בנוסף, על ידי בחינה מדוקדקת לא רק של מספר המשתמשים ברשת האינטרנט אלא בעיקר ע"י מספר השרתים המאובטחים דרכם הקהילייה העסקית מתקשרת, מחפשת מידע ועושה טרנסאקציות.

2. רמת האינטגרציה הכלכלית של אזרחי המדינה עם כלכלות המדינות האחרות. זו ניתנת למדידה ע"י שקלול נתוני תנועת הסחורות והשירותים המתרחשת בתוך המדינה ועם גורמים מחוצה לה. ניתן לעשות זאת ע"י בדיקת רמת החדירות הפיננסית של גבולות המדינה והתמזגות רמת המחירים של הסחורות המיובאות והמיוצרות בה.

3. רמת תנועת הכספים כלפי פנים וכלפי חוץ. ניתן לעשות זאת ע"י עריכת טבלה השוואתית של השקעות פנים והשקעות חוץ ותזרים המזומנים הנובע מכך, כמו גם, תשלומי שכר ותקבולים.

בהתחשב בהיקף המשתנים שאינדקס הגלובליזציה מנסה לכסות, אין ספק שזהו כלי ייחודי וחשוב היכול לעזור לנו להבין את עוצמת הכוחות הפועלים עלינו כיום. ואכן נתוני המדד של השנה, כפי שהם מתפרסמים בגיליון ינואר-פברואר 2002 , יכולים להדהים לא מעט מאתנו. מרבית התבונה המקובלת המטופחת ע"י אלו שבעד או נגד הגלובליזציה קורסת תחת עומס הנתונים המתקבלים. מרבית הדעות על הגלובליזציה לא עומדים במבחן המציאות של המדד החדש. הנתונים על קצב והיקף הגלובליזציה בעולם שונים ממה שאנשים חושבים, כמו גם הנתונים על הפער הדיגיטלי, הדמוקרטיזציה, השחיתות ואי השוויוניות בהכנסה.

מדד הגלובליזציה אינו עונה על השאלה אם הגלובליזציה מטיבה או מזיקה יותר לאנושות. עם זאת, המדד מעניק נקודת התחלה טובה יותר לדיון פורה על משמעויות והשלכות הגלובליזציה. הדיון עד כה התבסס בדרך כלל על אנקדוטות מאשר על עובדות אמפיריות.

דירוג המדינות המובילות 2002

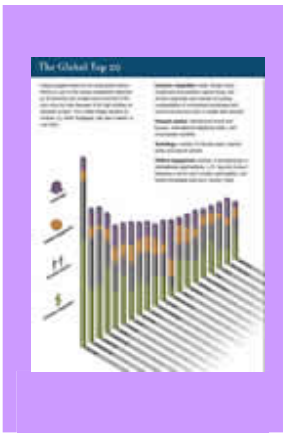

זו השנה השניה בה מתפרסמים נתוני המדד על מצב הגלובליזציה. כמו בשנה שעברה, גם השנה מוכיחות הארצות הקטנות רמה גבוהה של אינטגרציה עולמית, הרבה יותר מהמדינות הגדולות יותר. השנה, מכבבת אירלנד בראש המדינות הכי גלובליות על פני תבל. בשנה שעברה הובילה סינגפור, אך השנה היא ירדה למקום השלישי. אירלנד עלתה למקום הראשון מהמקום השישי בעיקר בגלל הגישה הפרו-עסקית שהיא מובילה ובגלל יכולתה למשוך אנשים ייחודיים לבוא לעבוד בגבולותיה ואטרקטיביות השפה האנגלית שאזרחיה דוברים. כדי למשוך משקיעים, קיצצה אירלנד את גובה המיסוי על העסקים הפועלים מתוכה. היא כרגע מציעה את רמת המיסוי הנמוכה ביותר באירופה. היא גם עיצבה תוכנית אב לפיתוח לאומי הכוללת השקעה מסיבית בתשתיות, ייעול המערכות הציבוריות, והפרטת חברות הטלקומוניקציה והבנקים הציבוריים. משום היותה ארץ תיירותית היא מובילה בקשרים האישיים שאזרחיה קושרים עם תושבי חוץ.

ארה"ב, על אף נתוני השימוש באינטרנט הגבוהים שהיא מתברכת בהם, עומדת רק במקום ה-12. מלזיה, הארץ המוסלמית היחידה, סוגרת את רשימת 20 המדינות המובילות בגלובליזציה.

דירוג מדינת ישראל

בד"כ הישראלי הממוצע מתהלך בתחושות קשות על מצבו בזירה הבין-לאומית. הרבה מהישראלים בטוחים כי מצב המערכות של המדינה היהודית עגום בהרבה מדדים. הרבה עורגים לחיים "מתוקנים" בארצות ניכר. לאמיתו של דבר, מדינת ישראל היא נשוא לקנאה של הרבה מדינות מפותחות ולא רק מתפתחות. מדד הגלובליזציה הוא רק עוד דוגמא לכך.

מדינת ישראל נכנסה לרשימת 20 המדינות הגלובליות ביותר כבר בשנה הראשונה לפרסום המדד. בשנה שעברה, מדינת ישראל עמדה במקום ה-19 בצמוד למלזיה במקום ה-20, לספרד במקום ה-18 ולהונגריה במקום ה-17.

השנה, לעומת זאת, מדינת ישראל דילגה שלב אחד קדימה והיא עומדת במקום ה-18. סביר להניח כי בשנה הבאה נרד שוב בגלל המלחמה שאנו נתונים בה. עם כל זאת, יש לנו סיבה טובה להתגאות במדינה הקטנה הזו.

The Global Top 20

Ireland surged ahead as the most global nation, thanks in part to the foreign investment attracted by its favorable tax climate and proximity to the euro zone but also because of its high ranking on personal contact. The United States remains at number 12, while Singapore, last year's leader, is now third.

Economic integration: trade, foreign direct investment and portfolio capital flows, and income payments and receipts (including compensation of nonresident employees and income earned and paid on assets held abroad)

Personal contact: international travel and tourism, international telephone traffic, and cross-border transfers

Technology: number of Internet users, Internet hosts, and secure servers
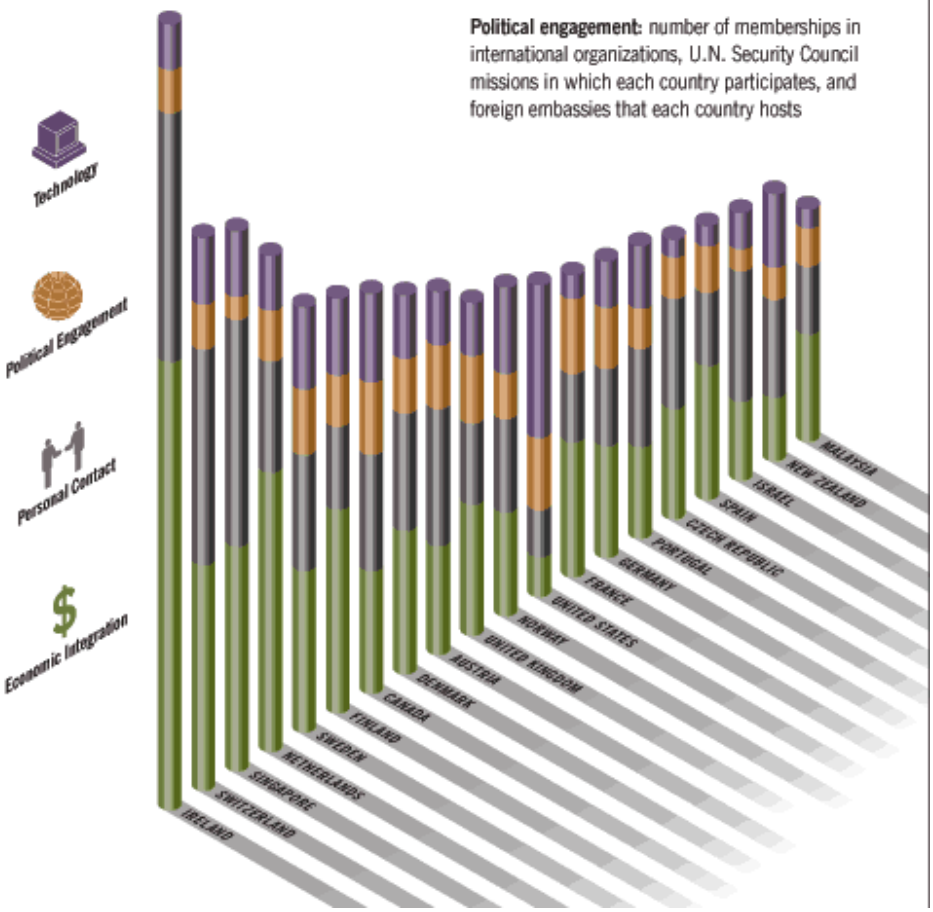
Political engagement: number of memberships in international organizations, U.N. Security Council missions in which each country participates, and foreign embassies that each country hosts